

Äntligen bostad

[singlepic id=315 w=583 h=387]

Anna hann bli 27 innan hon kunde flytta från mamma. 2010 fick 14 kommuner böta för att man inte erbjudit personer i behov av stöd och service ett lämpligt boende. Slutsumma 6,6 miljoner. Det borde ha varit ännu mera.

Text: Ylva Berlin | Bild: Anders Löwdin | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 4 2011](#)

Anna Jara De Corina i Botkyrka fick vänta i fyra år på att få en bostad enligt LSS. Långt över den skyndsamhet Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade rekommenderar. För den försumligheten borde Botkyrka ha betalat en särskild avgift till staten.

Anna har bott hemma hos föräldrarna, Maria och Alfredo Jara De Corina, sedan hon föddes. Både Anna och hennes syster har Dandy Walker syndrom. Sjukdomen påverkar balansen och intellektet. Anna har haft ledsagare och kontaktperson. Vissa perioder har hon kunnat bo i ett korttidsboende.

När familjen flyttade till Botkyrka i juni 2007 ansökte man om bostad enligt LSS för Anna, som då var 23 år. Efter ett års utredande, 1 september 2008, fattade kommunen beslut om att Anna ska få en bostad enligt LSS med särskild service. Men utan att lyckas få fram något boende.

Hösten 2010 började familjen tröttna på väntan. Både familjen och Annas gode man tog kontakt med ansvarig chef för LSS-handläggarna, som lovade att något äntligen skulle ske. Fyra månader senare, i mars 2011, blev Anna lovad en lägenhet. Men först nu i oktober fick hon flytta till ett LSS-boende i ett nybyggt hus i Alby, alldeles intill tunnelbanan. Då hade det gått fyra år efter anmälan.

– Som anhörig måste man vara väldigt stark, påläst och påstridig. Annars händer det ingenting, säger Maria Jara De Corina.

Varje beslut enligt LSS ska bygga på en individuell prövning. Det kan innebära eget boende inom tre månader, men det kan vara okej att vänta längre. Särskilt om kommunen sätter in någon annan service.

Om kommunen däremot inte verkställer sina beslut, ska tillsynsmyndigheten anmäla till förvaltningsrätten och kommunen kan dömas att betala en särskild avgift, det vill säga böta. Men Botkyrka kom undan. Länsstyrelsen anmälde inte försumligheten.

I januari 2010 flyttades ansvaret för tillsynen från länsstyrelserna till Socialstyrelsen. Och när Socialstyrelsen väl fick anmält fallet Anna Jara De Corina till Förvaltningsrätten i Stockholm som mål nr 38 327-10, hade alla turer tagit alldeles för lång tid och ärendet avskrevs.

Under hela den här tiden har Anna bott kvar hemma och mamma Maria och pappa Alfredo har gett henne den assistans som varit nödvändig.

– Anna behöver en hel del omsorg, berättar Maria Jara De Corina. I våras fick hon ont i hela kroppen. Hon hade drabbats av ledgångsreumatism och var väldigt sjuk hela sommaren. Vi fick hjälpa henne med allt. Som tur var hade jag semester. Hela semestern gick åt till att ta hand om henne, hjälpa henne till toaletten, duscha henne, göra allt praktiskt.

I flera andra fall har Botkyrka dock fått böta. Bara under 2010 dömdes kommunen i sju fall att erlægga en särskild avgift på sammanlagt 1 075 000 kronor.

Botkyrka har 82 000 invånare med en budget för hela LSS på 358 miljoner under 2010, varav knappt hälften gick till LSS-boende. Mellan fem och tio personer får beslut om boendestöd enligt LSS i Botkyrka varje år.

Anne Saaristo, chef för vård- och omsorgsförvaltningen i Botkyrka anser att kravet på några månader mellan beslut och verkställighet är "fullständigt orimligt".

– I år har vi planerat gruppboenden och servicebostäder för 17 personer, säger hon, men byggprocesser har försenats och vi

har inte kunnat bygga i den takt som behövs.

– Vi har dock ingen koll på när folk vill flytta hemifrån och gör därför en grundlig inventering, tillägger hon.

Botkyrka var en av de 14 kommuner som under 2010 blev ålagda att betala sammanlagt 6 598 500 kronor för 34 fall av bristande service enl LSS.

Vuxna personer med omfattande funktionsnedsättningar har rätt till särskild service eller anpassad bostad enligt 9 kapitlet, §9 i LSS, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Bostad enligt LSS kan vara en gruppboende, serviceboende eller annan särskilt anpassad bostad. Den är ett enskilt, privat och permanent hem, som brukaren betalar hyra för. Stöd, service och omvårdnad lämnas av kommunen i hemmet utan avgift.

Kommunerna rapporterar varje kvartal till Socialstyrelsen (före 2010-01-01 till länsstyrelsen) om icke verkställda beslut enligt LSS. Socialstyrelsen lämnar vidare till Förvaltningsrätten i regionen, som beslutar om särskild avgift.

– Vi gör en bedömning från fall till fall, säger Thomas Mehralizade, enhetschef vid Socialstyrelsens Tillsynsavdelning Region Syd.

Avgiften räknas ut beroende på hur mycket kommunerna hade fått betala för plats i gruppboende eller service i eget boende under den tid man borde ha fått LSS-boende. Plus 25 procent i tillägg.

En förmildrande omständighet kan vara om kommunen lämnat annan insats. I sådana fall kan avgiften sänkas. Förvaltningsdomstolarna gör även egna bedömningar, vilket kan medföra att avgifterna varierar över landet.

Trelleborg med sina 42 000 invånare utmärker sig som den kommun som står för en tredjedel av hela bötesbeloppet 2010, totalt 2 830 000 kronor.

Till exempel fick en 26-årig man i Trelleborg vänta på plats i särskilt boende under drygt två år. Det kostade Trelleborg 925

000 kronor.

Sara Åhlander, verksamhetschef för LSS-handläggningen i Trelleborg tror att de höga straffavgifterna just här kan bero på att brukare ansöker om särskilt boende tidigare än i andra kommuner.

– Många vill försäkra sig om en plats. Vi försöker få människor att lämna en intresseanmälan istället för en ansökan – om behovet inte är helt givet.

Trelleborgs LSS-budget var 2010 drygt 100 miljoner kronor, varav hälften gick till cirka 100 personer i särskilt boende.

Marianne Ohrlander, ordförande (M) i socialnämnden, uppger att Trelleborg planerar att bygga särskilda boenden, men att det kan ta tid. Grannar har överklagat nya projekt, vilket lett till att två gruppboendestäder om sex lägenheter inte blir färdiga i år.

– Många vet för lite om LSS och vilka som ska bo i huset, säger Christine Dahlberg med ett övergripande ansvar för vårdplanering och bostadsanpassning i Trelleborg.

Hon menar att det kan vara svårt att planera för behoven. Hur årskullarna ser ut, samt in- och utflyttning, är av stor betydelse. Ett år kan kommunen få in en enda ansökan, ett annat år kanske tio stycken. Under 2010 verkställdes exempelvis 20 boendebeslut enligt LSS.

Uppsala har cirka 195 000 invånare. Budgeten för LSS var omkring 700 miljoner 2010, varav 383 miljoner för boende. Under förra året dömdes kommunen att betala särskild avgift i fyra fall till sammanlagt 785 000 kronor.

Stig Rådahl, ordförande i Nämnden för vuxna med funktionshinder i Uppsala, berättar att kommunen haft vissa problem med att hitta lämpligt boende.

– Ett bekymmer är att folk tackar nej. Man kanske inte vill flytta hemifrån, eller så gillar man inte området. Ibland har man anmält ett behov, men klarar inte av att flytta hemifrån. Man ångrar sig helt enkelt.

Anna Jara De Corina har inte ångrat sig.

– Hon är enormt lycklig. Hon är 27 år och har alltid bott hos

oss, berättar Maria Jara De Corina. Nu känner hon sig som en vuxen. På gruppboendet finns personal dygnet runt. Det är bra att kommunen äntligen erbjudit henne en bostad!

– Men det kommer att ta tid för oss att vänja oss. Det är lite sorgligt att hon har flyttat hemifrån. Hon har ju alltid funnits här hos oss.

ylva.berlin@ltffeature.com

Läs mer om Dandy Walker syndrom:

www.dandy-walker.org